

Nr 823

Av fröken **Elmén m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 63, angående lån till vissa ombyggnadsarbeten vid norrbackainstitutet m. m.

(Lika lydande med motion nr 676 i Första kammaren)

I samband med framläggande av förslag till investeringsanslag för vissa ombyggnadsarbeten vid norrbackainstitutet i Stockholm anhåller föredragande departementschefen i Kungl. Maj:ts proposition nr 63 om riksdagens godkännande av viss ändring av grunderna för statsbidrag till resor för vanföra. Ifrågavarande reseersättningar tillkommer för närvarande elever vid skolor för blinda och döva samt — med visst undantag — eleverna vid vanförestalternas skolhem och Eugeniahemmet. Tidigare gällde att elev som vistas i skolinternat eller är inackorderad genom skolans försorg kunde få ersättning för kostnader för resor till och från skolorten vid läsårets början och slut samt därutöver ytterligare fyra enkla resor om året. Elev som under skoltiden är bosatt i sitt hem eller inackorderingshem kan få ersättning för kostnaderna för dagliga resor mellan skolan och hemmet. I propositionen erinrar departementschefen om att genom Kungl. Maj:ts beslut den 5 juni 1963 har en utvidgning av resebidragen genomförts, innebärande att resebidrag för elever vid blind- och dövskolorna kan utgå för ytterligare en resa, nämligen vid ett lov under hösten, till hemmet eller annan lämplig ort för ferievistelse och åter till skolan. Därest svårigheter skulle visa sig att under höstlovet sända eleverna till deras hem, kan ersättning dessutom utgå för resekostnader för målsman eller nära anhörig vid ett besök vid skolan under läsåret. Efter framställning från styrelsen för sällskapet Eugeniahemmet föreslår departementschefen i förevarande proposition att motsvarande förbättring av resebidragen skall gälla även för elever vid vanförestalternas skolhem och Eugeniahemmet.

Vad departementschefen här föreslagit bör bifallas.

I detta sammanhang vill vi fästa riksdagens uppmärksamhet på att vissa vårdanstalter för rörelsehindrade barn och ungdomar står utanför de möjligheter till statlig reseersättning för vilka redogjorts ovan. Hit hör de s. k. regionanstalterna för cp-vård. Dessa är för närvarande två stycken, nämligen Bräcke Östergård i Göteborg och Folke Bernadotte-hemmet i Uppsala. Den förstnämnda har startats av enskild stiftelse, Göteborgs Diakonissällskap, och står under särskild styrelse i vilken ingår representanter för me-

dicinalstyrelsen, medicinska fakulteten i Göteborg, Svenska landstingsförbundet och Göteborgs stadsfullmäktige. Folke Bernadotte-hemmet sorterar under akademiska sjukhuset i Uppsala. Vid Bräcke Östergård, där jämte den medicinska behandlingen eleverna erhåller dels förskoleundervisning, dels grundskoleundervisning, vårdas ett 80-tal elever och vid Folke Bernadotte-hemmet ett 40-tal. De nu nämnda anstalterna kan betraktas som motsvarigheter på regionplanet till Eugeniahemmet, som utgör riksanstalt inom cp-vården. Eugeniahemmet tjänstgör dessutom som upptagningshem för vårdfall med särskilt komplexa handikapp.

I skrivelse till Kungl. Maj:t hemställde styrelsen för Bräcke Östergård förra året att kungörelsen av den 26 maj 1954 angående statsbidrag till resor för vanföra skulle bli tillämplig beträffande de vid anstalten intagna eleverna. Skrivelsen remitterades för yttrande till medicinalstyrelsen, skolöverstyrelsen och riksrevisionsverket. De två förstnämnda myndigheterna tillstyrkte framställningen. Riksrevisionsverket avstyrkte under hänvisning till att huvudmannaskapet för cp-vården på läns- och regionplanet enligt beslut av 1961 års riksdag skulle åvila landstingskommuner och städer utanför landsting och att statsbidrag till cp-vården på läns- och regionplanet inte skulle utgå utöver bidrag till vissa lärarlöner. Kungl. Maj:t lämnade, åberopande riksrevisionsverkets yttrande, framställningen utan bifall.

Såväl medicinalstyrelsen som skolöverstyrelsen var medvetna om riksdagens beslut i fråga om huvudmannaskapet för cp-vården på regionplanet. Men bl. a. för att undanröja oklarhet beträffande resebidragen i det aktualiserade fallet ansågs statlig ersättning enligt 1954 års kungörelse böra utgå.

Vi delar medicinalstyrelsens och skolöverstyrelsens uppfattning. Olikheten i fråga om det formella huvudmannaskapet bör inte leda till olikartad behandling beträffande reseersättningarna för elevernas och i förekommande fall föräldrarnas resor mellan hemmet och skolan. Att landsting eller primärkommuner är huvudman för viss vård bör självfallet inte utesluta att staten ersätter vissa kostnader i samband med ifrågavarande vård där så av praktiska skäl synes mest lämpligt.

Vi föreslår sålunda att statsbidrag för resekostnader skall utgå även till elever vid regionanstalter för cp-vård, d.v.s. f.n. vid Bräcke Östergård och Folke Bernadotte-hemmet enligt samma grunder som de i proposition nr 63 för vanföreanstaltens skolhem och Eugeniahemmet föreslagna. I den mån reseersättning kan komma i fråga genom den allmänna sjukförsäkringen skall sådan ersättning givetvis avräknas.

Utöver de nu nämnda två regionanstalterna för cp-vård finns ett antal vårdhem under enskild huvudman, vilka lämnar s.k. kompletterande yrkesanpassningskurser för handikappade genom cerebral pares. Det är de av De vanföras riksförbund drivna vårdhemmen i Vejbystrand och Tranås samt det till Folksam knutna vårdhemmet Solstrimman i Västmanland. Ett

annat vårdhem som i detta sammanhang bör nämnas är Treklöverhemmet i Ljungskile. Här lämnas vård åt barn med särskilt svåra handikapp, bl.a. genom individuellt anpassad sysselsättningsterapi.

Oss veterligen utgår inte resebidrag för elever vid dessa vårdhem eller till föräldrarna för besök på vårdhemmet. Det bör vara en angelägen sak för samhället att också här underlätta den direkta kontakt mellan barn och föräldrar som genom barnets handikapp och den särskilda vård detta kräver inte kan upprätthållas i normal omfattning. Frågan om resebidrag också i nu nämnda fall bör tas upp till skyndsam prövning, lämpligen genom den pågående utredningen rörande cp-vården.

Under hänvisning till det ovan anförda föreslår vi,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 63 måtte

a) besluta medgiva sådan ändring av grunderna för statsbidrag till resor för vanföra att reseersättning skall lämnas till elever vid regionanstalterna för cp-vård — Bräcke Östergård samt Folke Bernadotte-hemmet — ävensom till elevernas föräldrar enligt samma grunder som i propositionen föreslås för vanföoreanstalternas skolhem och Eugeniahemmet, samt

b) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsam utredning samt förslag till statlig reseersättning till elev vid andra vårdanstalter för rörelsehindrade eller annorledes svårt handikappade barn ävensom till föräldrar för besök vid vårdhemmet.

Stockholm den 1 april 1964

Brita Elmén

Ernst V. Staxäng

Olof Johansson

Gunnar Gustafsson

Lennart Mattsson
